Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský obranný fond

(COM(2018) 476 final)

(2019/C 110/15)

Zpravodaj: **Aurel Laurențiu PLOSCEANU**

Spoluzpravodaj: **Eric BRUNE**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 2. 7. 2018
	Rada, 4. 7. 2018
Rozhodnutí předsednictva Výboru	10. 7. 2018
Právní základ	čl. 173 odst. 3 a článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědný orgán	Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI)
Přijato v CCMI	22. 11. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 12. 2018
Plenární zasedání č.	539
Výsledek hlasování	200/1/6
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. **Závěry a doporučení**

1.1. Podle EHSV je nezbytně nutné globální strategii EU i prováděcí plán v oblasti bezpečnosti a obrany provádět důsledně a v souladu s ustanoveními společného prohlášení EU a NATO z července 2016, jakož i se zásadou kolektivní bezpečnosti Organizace spojených národů.

1.2. EHSV se od roku 2017 vyjadřuje pro vytvoření evropské obranné unie a podporuje evropský obranný akční plán včetně zřízení společného evropského obranného fondu. Domníváme se, že účelem tohoto posílení evropské obrany není oslabení, ale naopak upevnění NATO a transatlantických vztahů.

1.3. Výbor důrazně podporuje návrh nařízení, kterým se zřizuje Evropský obranný fond ve VFR na období 2021–2027, jejž zveřejnila Komise dne 13. června 2018.

1.4. EHSV požaduje významný kvalitativní pokrok, pokud jde o evropskou spolupráci v oblasti obrany. Omezená spolupráce mezi členskými státy týkající se obrany skutečně vede k duplicitám a k obrannému průmyslu, jenž zůstává značně rozdrobený. Nedostatečná integrace na straně tržní poptávky nepodněcuje nadnárodní spolupráci mezi podniky a větší integraci průmyslu. V důsledku toho dochází k neefektivnímu rozdělování zdrojů, překrývání průmyslových kapacit, technologickým mezerám a absenci nových programů, zejména kooperativních.

1.5. EHSV podporuje cíl strategické autonomie s rozvojem klíčových technologií v důležitých oblastech a rozvoj strategických schopností. Tento cíl je úzce spojen s potřebou řádného posouzení a koordinace s cílem zajistit, aby tyto technologie mohly být zvládnuty, udrženy a produkovány na evropské úrovni, což by EU umožnilo, aby v případě potřeby přijímala rozhodnutí a jednala samostatně.

1.6. EHSV se domnívá, že nezbytnou podmínkou pro rozvoj společných obranných schopností je posílení průmyslové a technologické základny evropské obrany.

1.7. EHSV zdůrazňuje, že Evropská unie musí usilovat o udržení, obnovu a rozvoj vysoce kvalifikované pracovní síly a zajistit pracovníky s těmito dovednostmi.

1.8. Navrhuje, aby EU zesílila své úsilí harmonizovat vývozní pravidla v rámci Unie.

1.9. EHSV se jednoznačně vyslovuje pro to, aby byla zvláštní pozornost věnována malým a středním podnikům, včetně začínajících podniků, a to i v oblasti výzkumu a vývoje pro obranné účely.

1.10. Výbor zastává názor, že by rozpočet EU na podporu obranných aktivit neměl nahrazovat vnitrostátní financování obrany, ale měl by spíše oživit a urychlit větší a lepší spolupráci v oblasti obrany. Stejně tak by rozpočet EU na výzkum pro účely obrany neměl být přidělován na úkor civilního výzkumu v jiných oblastech. I když je rozhodování o investicích do obrany a programech rozvoje obranných schopností stále výsadou členských států, Evropský obranný fond by mohl přinést přidanou hodnotu Unie tím, že bude vybízet ke společnému výzkumu a vývoji produktů a technologií v oblasti obrany.

1.11. EHSV je pevně přesvědčen, že harmonizovanější a efektivnější evropská obranná politika by mohla přinést úspory z důvodu vyšší efektivity díky zvýšení tržního podílu evropské obranné průmyslové a technologické základny a díky lepšímu rozložení produktů mezi státy, regiony a podniky.

1.12. Evropský obranný fond bude přínosný jen tehdy, pokud podpoří skutečně důležité činnosti. Jeho pracovní programy by proto měly být založeny na robustním procesu evropského obranného plánování, který určí hlavní priority v oblasti obranných schopností pro Evropu.

1.13. Výbor podporuje politiku spolupráce, která bude prosazovat zapojení malých a středních podniků a zemí, které nejsou signatáři prohlášení o záměru, aniž by však zapomnělo na dovednosti, jež mohou přinést průmyslové a technologické základně obranného průmyslu.

1.14. EHSV podporuje návrh omezit využívání evropských fondů v případě evropských společností kontrolovaných stejným subjektem a vyžadovat záruky v případě, kdy se vývoje podporovaného Evropským obranným fondem účastní třetí země.

1.15. EHSV podporuje myšlenku, aby evropské fondy řídila Evropská komise, avšak domnívá se, že Evropská obranná agentura může prospěšně zasáhnout do vymezování potřeb týkajících se obranného vybavení a Organizace pro vzájemnou spolupráci v oblasti vyzbrojování (OCCAR), přičemž může využít zkušeností, které nebyly vždy pozitivní, a zapojit se do řízení programů, neboť zdvojování dovedností v této oblasti by poškodilo účinnost daného systému.

1.16. EHSV podporuje myšlenku, aby byly výzkum a vývoj povinně předkládány etické komisi. Etické podmínky musí být jasně uvedeny a posouzeny již v hodnocení návrhu, aby se zajistila právní jistota a srozumitelnost.

1.17. EHSV vyjadřuje obavy ohledně budoucnosti spolupráce se Spojeným královstvím po brexitu a vyslovuje se pro silnou bezpečnost a obranu, jež bude zahrnovat spolupráci Spojeného království s Evropským obranným fondem.

1.18. EHSV se domnívá, že náš stárnoucí kontinent se cítí ohrožen a má tendenci svalovat vinu na problémy, jako jsou terorismus a migrační pohyby, a někdy je zaměňovat a chybí mu dostatečná solidarita v rámci členských států i mezi nimi, přičemž v celé Evropské unii dochází k oživení nacionalistických a autoritářských režimů, což vytváří tlak na naši demokracii. Tak zajímavý nástroj průmyslové politiky, jakým je Evropský obranný fond, nás nezbaví potřeby dalších úvah o evropské obranné politice.

2. **Představení návrhu**

2.1. Geopolitický kontext se během posledního desetiletí stal nestabilním: čelíme komplexnímu a velmi náročnému okolí, ve kterém se objevují nové hrozby, např. hybridní hrozby a kybernetické útoky, a zároveň se vracejí tradičnější problémy.

2.2. Ve společném prohlášení vydaném 25. března 2017 v Římě uvedli vedoucí představitelé 27 členských států, Evropské rady, Evropského parlamentu a Evropské komise, že Unie bude posilovat svou společnou bezpečnost a obranu, a také podporovat konkurenceschopnější a integrovanější obranný průmysl.

2.3. Evropská obrana se potýká s významnou neefektivností trhu související s nevyužíváním úspor z rozsahu (rozdrobené národní trhy s jedním kupcem) a duplikováním zdrojů na evropské úrovni.

2.4. Poptávka přichází téměř výlučně z členských států, ovšem jejich rozpočty na obranu (především pokud jde o výzkum a vývoj) se v posledních 10 letech staly předmětem podstatných rozpočtových škrtů.

2.5. V roce 2015 pocházelo jen 16 % nakoupeného obranného vybavení z evropského kooperativního zadávání veřejných zakázek, což je daleko méně než stanovený cíl 35 %, sjednaný prostřednictvím Evropské obranné agentury.

2.6. Odvětví obrany je velmi rozdrobené, kopíruje národní hranice, a tak dochází k velkým duplicitám a neefektivitě, protože se ztrácí možnost využít úspory z rozsahu a vzájemného sdílení vědomostí.

2.7. Stávající situace je neudržitelná; vyvíjet zásadní systémy obrany nové generace je stále více nad síly jednotlivých členských států.

2.8. Tato nedostatečná spolupráce mezi členskými státy dále oslabuje schopnost zbrojního průmyslu EU udržet průmyslové a technologické kapacity nezbytné pro zachování strategické autonomie EU a pro naplňování současných i budoucích bezpečnostních potřeb.

2.9. Dne 7. června 2017 přijala Komise sdělení o zřízení Evropského obranného fondu, který se skládá z „oken“ pro výzkum a schopnosti, a toto sdělení doprovází legislativní návrh nařízení, které zřizuje Evropský program rozvoje obranného průmyslu v rámci okna pro schopnosti.

2.10. Návrh nařízení, kterým se zřizuje Evropský obranný fond ve VFR na období 2021–2027, zveřejnila Komise dne 13. června 2018.

2.11. Evropský obranný fond má být nástrojem posilování konkurenceschopnosti a inovativnosti obranné technologické a průmyslové základny EU, což přispěje ke zlepšení strategické autonomie EU. Nástroj je navržen s cílem podpořit vznik kooperativních programů, které by bez přispění EU nevznikaly, a poskytovat nezbytné pobídky k posilování spolupráce ve všech fázích průmyslového cyklu.

2.12. Velká podpora bude směřovat do projektů kooperativního výzkumu s významnou přeshraniční spoluprací malých a středních podniků. Tím bude zajištěno otevření Evropského obranného fondu příjemcům ze všech členských států bez ohledu na jejich velikost a zeměpisné umístění.

2.13. Tento návrh stanoví datum použitelnosti ode dne 1. ledna 2021 a je předkládán Unii 27 členských států.

2.14. Zatímco rozpočet na obranu spadá do působnosti Rámcového programu pro výzkum a inovace (*Horizont Evropa*), příslušná specifická ustanovení týkající se obranného výzkumu, např. cíle, pravidla pro účast a prováděcí mechanismy, jsou uvedena v tomto návrhu.

2.15. Návrh se snaží zajistit součinnost s dalšími iniciativami EU v oblasti civilního výzkumu a vývoje, jako je bezpečnost a kybernetická bezpečnost, ochrana hranic, pobřežní stráž, námořní doprava a vesmír.

2.16. Budou existovat úzké vazby mezi tímto fondem a projekty realizovanými v rámci stálé strukturované spolupráce v oblasti obrany (PESCO).

2.17. Fond bude zohledňovat plán rozvoje schopností EU (CDP), který identifikuje priority v oblasti obranných schopností, a dále koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany (CARD).

2.18. V této souvislosti lze také zohlednit příslušné činnosti prováděné Organizací Severoatlantické smlouvy (NATO) a dalšími partnery, kteří se starají o bezpečnost Unie a její obranné zájmy.

2.19. Fond také bere v potaz obranné aktivity realizované v rámci Evropského mírového nástroje, což je mimorozpočtový nástroj navrhovaný mimo víceletý finanční rámec.

2.20. Tento návrh stanoví možnost kombinovat podporu z tohoto fondu se zdroji InvestEU.

2.21. Fond by měl být využíván pro řešení selhání trhu nebo neoptimálních investičních situací, přiměřeným způsobem, bez duplikování nebo vytlačování soukromých zdrojů, a měl by mít jasnou evropskou přidanou hodnotu.

2.22. Unie bude potřebovat převzít větší díl odpovědnosti za ochranu svých zájmů, hodnot a evropského životního stylu a vzájemně se doplňovat a spolupracovat s NATO.

2.23. Unie musí posílit svou strategickou autonomii, aby byla připravena čelit zítřejším hrozbám a chránit své občany. To vyžaduje rozvoj klíčových technologií v důležitých oblastech a rozvoj strategických schopností, jež zabezpečí vedoucí pozici EU v této oblasti.

2.24. Rozhodování o investicích do obrany a programech rozvoje obranných schopností je stále výsadou a odpovědností členských států.

2.25. Navržený politický přístup je přiměřený z hlediska rozsahu a závažnosti identifikovaných problémů. Podnět se omezuje na cíle, jichž nemohou členské státy dosáhnout uspokojivě samy, a očekává se u nich, že je může lépe řešit EU.

2.26. Přípravná akce v oblasti obranného výzkumu byla zahájena v dubnu 2017 s celkovým rozpočtem ve výši 90 milionů EUR na tři roky. Již začala přinášet počáteční konkrétní výsledky; první grantové dohody byly podepsány v roce 2018, ovšem všechny projekty dosud probíhají.

2.27. Navržené nařízení o Evropském programu rozvoje obranného průmyslu na období 2019–2020 bude mít rozpočet ve výši 500 milionů EUR a mělo by fungovat od 1. ledna 2019.

2.28. Od 13. ledna do 9. března 2018 proběhla otevřená veřejná konzultace o Evropském obranném fondu pro všechny zúčastněné strany. Zazněla určitá kritika z etického hlediska, ale přímo dotčené zúčastněné strany iniciativu podporují. Je zapotřebí upravit pravidla práv duševního vlastnictví pro oblast obrany.

2.29. Navrhované rozpočtové prostředky na období 2021–2027 jsou stanoveny na 13 miliard EUR (v běžných cenách), z toho 4,1 miliardy na výzkumné akce a 8,9 miliardy EUR na vývojové akce.

2.30. Fond může být spravován výkonnou agenturou orgánem Komise – toto ale musí být nákladově efektivní, což potvrdí analýza nákladů a přínosů.

2.31. Pro potřeby předkládání zpráv o fungování fondu a hodnocení je navržen systém monitorování. Výsledky budou postupně k dispozici.

2.32. Návrh víceletého finančního rámce na období 2021–2027 předložený Komisí stanoví ambicióznější cíl pro začleňování oblasti klimatu do všech programů EU, přičemž má být dosaženo toho, aby 25 % výdajů EU přispívalo k cílům v oblasti klimatu. Příspěvek Evropského obranného fondu k dosažení tohoto celkového cíle bude sledován prostřednictvím unijního systému klimatických ukazatelů na odpovídající úrovni rozlišení, včetně použití přesnějších metodik, jsou-li k dispozici.

2.33. Tento návrh stanoví datum použitelnosti ode dne 1. ledna 2021.

3. **Obecné připomínky**

3.1. EHSV poukazuje na požadavky, které již byly vysloveny ve stanoviscích CCMI/149 (2017), CCMI/116 (2013) a CCMI/100 (2012). Důležité přístupy v tomto smyslu nabízí i globální strategie EU a prováděcí plán v oblasti bezpečnosti a obrany. Podle EHSV je nezbytně nutné tyto iniciativy provádět důsledně a v souladu s ustanoveními společného prohlášení EU a NATO z července 2016, jakož i se zásadou kolektivní bezpečnosti Organizace spojených národů.

3.2. S ohledem na současné geostrategické okolnosti a bezpečnostní vývoj musí Evropa posílit své bezpečnostní a obranné schopnosti. Je nezbytné mít jasnou představu o společných strategických cílech Unie, což stále schází a je naléhavě nutné k tomu dospět. Jedná se o základní předpoklad pro určení potřebných obranných schopností, které se musí opírat o udržitelnou evropskou technologickou a průmyslovou základnu v oblasti obrany.

3.3. Odstoupení USA od jaderné dohody podepsané s Íránem v roce 2015, krize na Ukrajině, znepokojivé projevy Ruska na hranicích s pobaltskými státy a na východní hranici EU, konfliktní oblouk Libye – Irák – Sýrie, trvalá nestabilita v oblasti Sahelu, možný politický a vojenský konflikt mezi osou USA – Izrael – Saúdská Arábie a osou Írán – Sýrie – Rusko, to vše na pozadí kybernetických hrozeb, vzestupu autoritářství v Evropě a zvýšené nepředvídatelnosti diplomacie USA: strategické udržování rovnováhy ze strany EU snad ještě nikdy nebylo tak složité a znepokojivé.

3.4. Bezpečnostní otázky jak v rámci EU, tak okolo EU patří k hlavním obavám občanů i hlav států.

3.5. EU musí řešit alespoň čtyři výzvy, a to na základě co největší shody: nezávislost při rozhodování, předjímání krizí, politický vliv a soudržnost mezi našimi zájmy a našimi demokratickými zásadami.

3.6. Evropský hospodářský a sociální výbor se v roce 2017 vyjádřil pro vytvoření evropské obranné unie a podpořil evropský obranný akční plán včetně zřízení společného evropského obranného fondu.

3.7. EHSV požaduje významný kvalitativní pokrok, pokud jde o evropskou spolupráci v oblasti obrany. Omezená spolupráce mezi členskými státy týkající se obrany skutečně vede k duplicitám a k obrannému průmyslu, jenž zůstává značně rozdrobený. Nedostatečná integrace na straně tržní poptávky nepodněcuje nadnárodní spolupráci mezi podniky a větší integraci průmyslu. V důsledku toho dochází k neefektivnímu rozdělování zdrojů, překrývání průmyslových kapacit, technologickým mezerám a absenci nových programů, zejména kooperativních.

3.8. EHSV podporuje cíl spočívající ve strategické autonomii v určených oblastech kriticky významných schopností a technologií. Tento cíl je úzce spojen s potřebou řádného posouzení a koordinace s cílem zajistit, aby tyto technologie mohly být zvládnuty, udrženy a produkovány na evropské úrovni, což by EU umožnilo, aby v případě potřeby přijímala rozhodnutí a jednala samostatně.

3.9. EHSV schvaluje volbu podporovat odvětví obrany coby průmyslovou politiku vedenou poptávkou.

3.10. Souhlasí s tím, že větší účinnost vnitrostátních rozpočtů by měla umožnit dosáhnout pokrytí všech evropských potřeb v oblasti obranného vybavení.

3.11. EHSV souhlasí s tím, že soudržnost mezi programy na evropské úrovni by měla umožnit zvýšit velikost evropského trhu zásobovaného evropským obranným průmyslem.

3.12. EHSV poukazuje na to, že nezbytnou podmínkou pro rozvoj společných obranných schopností je posílení evropské průmyslové a technologické základny v oblasti obrany.

3.13. EHSV zdůrazňuje, že Evropská unie musí usilovat o vytvoření vysoce kvalifikované pracovní síly a zajistit pracovníky s těmito dovednostmi.

3.14. Navrhuje, aby EU zesílila své úsilí harmonizovat vývozní pravidla v rámci Unie.

3.15. EHSV se jednoznačně vyslovuje pro to, aby byla zvláštní pozornost věnována malým a středním podnikům, a to i v oblasti výzkumu a vývoje pro obranné účely.

3.16. EHSV nesouhlasí se zpřístupňováním stávajících fondů, které slouží hospodářským nebo sociálním cílům, pro účely obrany.

3.17. EHSV odmítá uplatňování zvláštního přístupu k vnitrostátním rozpočtovým prostředkům přidělovaným na účely obrany v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Výdaje na obranu by neměly destabilizovat veřejné finance.

3.18. EHSV podporuje zřízení obranného fondu se dvěma okny pokrývajícími výzkum i rozvoj schopností. To by mohlo podpořit návrh procesu integrovaného plánování pro investice v celém technologickém cyklu. Rozhodování týkající se zadávání veřejných zakázek zůstává v rukou členských států. Určitá forma společného zadávání veřejných zakázek by však mohla posílit účinnost na straně poptávky a přispět ke konkurenceschopnosti a účinnosti evropského obranného průmyslu. Rozpočet EU na podporu obranných aktivit by neměl nahrazovat vnitrostátní financování obrany, ale měl by spíše oživit a urychlit větší a lepší spolupráci v oblasti obrany. Stejně tak by rozpočet EU na výzkum pro účely obrany neměl být přidělován na úkor civilního výzkumu v jiných oblastech. Cílem Evropského obranného fondu je podpořit vznik kooperativních programů a podporou výzkumných a vývojových aktivit poskytovat nezbytné pobídky k posilování spolupráce ve všech fázích průmyslového cyklu. I když je rozhodování o investicích do obrany a programech rozvoje obranných schopností stále výsadou členských států, Evropský obranný fond by mohl přinést přidanou hodnotu Unie tím, že bude vybízet ke společnému výzkumu a vývoji produktů a technologií v oblasti obrany.

3.19. Odvětví obranného průmyslu nemá jen strategický význam pro bezpečnost a obranu evropských občanů, ale je také hlavním přispěvatelem k evropskému hospodářství a blahobytu s celkovým obratem ve výši okolo 100 miliard EUR ročně, přičemž přímo či nepřímo zaměstnává zhruba 500 000 vysoce kvalifikovaných osob. Toto odvětví je zdrojem špičkových produktů, služeb a technologií, ve kterých jsou snahy týkající se inovací a výzkumu a vývoje hlavní pro konkurenceschopnost.

3.20. Financování evropského obranného průmyslu a výzkumu a vývoje je celkem soustředěno v šesti zemích, které podepsaly prohlášení o záměru (Francie, Německo, Itálie, Španělsko, Švédsko a Spojené království) a jež odpovídají za 95 % investic, velkou část malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací, jakož i předních společností. Harmonizovanější a efektivnější evropská obranná politika by mohla přinést úspory z důvodu vyšší efektivity díky větší specializaci zemí, regionů a podniků na určité technologie.

3.21. Země, které podepsaly prohlášení o záměru, vládnou evropskému obrannému trhu z hlediska počtu aktivních společností a jejich prodeje zbraní. Například ve Spojeném království je největší společností v oblasti obrany společnost *BAE Systems*. *SAAB* je hlavní švédskou společností v oblasti letectví a obrany, zatímco ve Francii jsou největšími společnostmi *Dassault Aviation, Naval Group, Safran* a *Thales*. V Německu jsou důležitými podniky Rheinmetall, ThyssenKrupp Marine Systems a Diehl. V Itálii jsou dvěma hlavními společnostmi *Leonardo* a *Fincantieri*. Transevropská společnost *Airbus* je druhou největší společností v Evropě po *BAE Systems*. Další významnou nadnárodní společností je MBDA, což je společný podnik tří evropských vedoucích představitelů v oblasti letectví a obrany (*Airbus, BAE Systems* a *Leonardo*), který je činný ve výrobě raket a raketových systémů. Transevropskou společností se stává také *KNDS*, vlastník společností Nexter a KMW. Některé z těchto společností neprovozují svou činnost výhradně na obranném trhu, což vysvětluje proměnlivé podíly prodejů na zaměstnance.

Podíváme-li se na menší společnosti, nedávná studie IHS určila téměř 1 600 malých a středních podniků činných v odvětví obrany v Evropě a celkový počet malých a středních podniků v obranných dodavatelských řetězcích odhadla na 2 000 až 2 500. Některé z těchto společností mají dvojí povahu a zabývají se jak civilní oblastí, tak oblastí obrany. Malé a střední podniky hrají v odvětví obrany v každém případě důležitou úlohu a jsou klíčovým subjektem, který umožňuje jeho konkurenceschopnost.

3.22. Evropský obranný průmysl je v EU rozložen nerovnoměrně. To znamená, že vyšší financování vojenské oblasti ze strany členských států EU nemusí plynout do všech členských států stejně. Pokud vyšší financování v jedné zemi plyne do podniků v jiných zemích, může to vést k novým obchodním tokům.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1. Evropský obranný fond bude přínosný jen tehdy, pokud podpoří skutečně důležité činnosti. Jeho pracovní programy by proto měly být založeny na robustním procesu evropského obranného plánování, který určí hlavní priority v oblasti obranných schopností pro Evropu.

4.2. EHSV podporuje politiku spolupráce, která bude podporovat přeshraniční spolupráci díky zapojení malých a středních podniků, a to i ze zemí, které nejsou členy prohlášení o záměru, aniž bychom se však vraceli k politikám v oblasti práva na návratnost, jež někdy posilovaly zdvojování dovedností.

4.3. EHSV podporuje návrh omezit využívání evropských fondů na evropské společnosti kontrolované evropskými zájmy a vyžadovat záruky v případě, kdy se vývoje podporovaného Evropským obranným fondem účastní třetí země.

4.4. EHSV podporuje myšlenku, aby přidělování evropských úvěrů řídila Evropská komise, avšak domnívá se, že Evropská obranná agentura může prospěšně zasáhnout do vymezování potřeb týkajících se obranného vybavení a Organizace pro vzájemnou spolupráci v oblasti vyzbrojování (OCCAR), přičemž může využít zkušeností, které nebyly vždy pozitivní, a zapojit se do řízení programů, neboť zdvojování dovedností v této oblasti by poškodilo účinnost daného systému.

4.5. EHSV podporuje myšlenku, aby byly výzkum a vývoj povinně předkládány etické komisi. Etické podmínky musí být jasně uvedeny a posouzeny již v hodnocení návrhu, aby se zajistila právní jistota a srozumitelnost.

4.6. EHSV podporuje myšlenku evropské průmyslové nezávislosti v Evropě, ale stále zpochybňuje její převedení do politiky, neboť většina členských států Evropské unie se považuje za součást Atlantické aliance, přestože mnoho států nadále lpí na vnitrostátní koncepci svrchovanosti.

4.7. EHSV vyjadřuje obavy ohledně budoucnosti spolupráce se Spojeným královstvím po brexitu a vyslovuje se pro silnou bezpečnost a partnerství, jež budou zahrnovat spolupráci Spojeného království s Evropským obranným fondem.

4.8. Evropané, které zasáhla globalizace, jež je v mnoha ohledech rušivá, jsou si již vědomi některých ze svých chyb a iluzí. Jejich největší chybou je jejich nečinnost. Politika strategické abstinence, která nám umožnila zaměřit se na hospodářství a přinesla nám tolik bohatství během studené války a do přelomu století, se nyní stala hlavním evropským kamenem úrazu.

4.9. Evropa po dlouhou dobu prosazovala ve světě svou vůli, nejdříve sama a poté spolu s USA. Ve světě, ve kterém sílí globální oteplování a autoritářské režimy, se nerovný vývoj mezi zeměmi, ale také v rámci zemí stává neúnosným. Náš stárnoucí kontinent se cítí ohrožen a má tendenci svalovat vinu na problémy, jako jsou terorismus a migrační pohyby, a někdy je zaměňovat a chybí mu dostatečná solidarita v rámci členských států i mezi nimi, to vše v kontextu oživení nacionalismu a autoritářství, jež vytváří tlak na evropské demokracie. Tak zajímavý nástroj průmyslové politiky, jakým je Evropský obranný fond, nezbaví Evropskou unii potřeby politických úvah o tom, co a jakým způsobem chceme bránit.

4.10. Evropská obrana se netýká jen strategických hrozeb, vnějších zásahů, vojenských schopností, technologických inovací a průmyslové excelence. Největší hrozbou, které dnes Evropané čelí, je zpochybnění samotné evropské demokracie, a proto společná obranná politika nemůže tento politický rozměr dále přehlížet.

V Bruselu dne 12. prosince 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER